

Videsparv

En norrländsk småfågel som är knuten till blöta sumpskogar i översilningsområden, myrkanter och utmed stränder. Flyttfågel som kommer i början av maj. Starkt minskande men fortfarande sällsynt till sparsamt förekommande fr.a. i de fyra nordligaste länen.. Den stora minskningen beror mest sannolikt på händelser i vinterkvarteren som ligger i östligaste Asien.

Rödlistestatus 2015: Sårbar (VU)

Populationsutveckling:

1980–2012: minskning 90 %

2001–2012: minskning 67 %

Fågeldirektivet: Nej

Häckningsperiod: 10 maj – 10 augusti

Ekologiska krav

Videsparven häckar i blöta sumpskogar med ofta tuvig mark, till exempel i översilningsmarker i slutningar, vid övergången mellan myr och fastmark, utmed bäckar eller vid sjöstränder. Finns också ofta vid bäverdämda bäckar. Permanenta vattenytor eller bäckar är ett viktigt inslag i reviren, liksom förekomst av av lövträd (björk). Gran och även tall utgör oftast ett stort inslag på häckningsplatserna¹. Fältskiktet består oftast av fräken, starr och liknande.

Arten häckar normalt inte i produktiv skogsmark, men ibland häckar den i smala sumpskogar utmed bäckar och reviret kan då påverkas av skogliga åtgärder. Reviren är små–medelsmå, från under en hektar till några hektar.

Hänsyn vid skogsbruksåtgärder

Skogliga åtgärder är knappast aktuellt inom själva reviren, men kan beröra kringliggande produktiv skogsmark.

- Undvik avverkning eller andra skogliga åtgärder (inklusive plantering, markberedning, röjning) under perioden 10 maj – 10 augusti inom revir med videsparv.
- Lämna en **20 meter** skyddszon mot häckningsområdet². Om reviret är smalt, beläget t.ex. utmed en bäck eller mot en strand, så behöver arealen sammanhängande medelålders eller äldre skog vara minst ett par hektar om det ska finnas förutsättningar för arten att finnas kvar.

Foto: SC Stefan Cherrug

¹ Intrycket är att arten häckar i gran-björksumpskog som kan vara ganska tät och mycket fuktig-blöt. Har stött på flera häckningar med ungar i sådana miljöer i Norrbotten.

² Skogen i flera värmlandska revir för videsparv avverkades och arten försvann från området. Detta när den fanns i landskapet. Eftersom gränsen mellan impediment och produktiv skogsmark är flytande bör denna skrivning skärpas. Många avverkningar går ut i sumpskogar

SOF-Birdlife förslag till Artvis vägledning

Skogsvårdslagen säger

- Avverkning eller skogsvårdsåtgärder får inte ske på skogliga impediment >0,1 hektar (SVL 13a §).
- Undvik skogsbruksåtgärder som kan skada hänsynskrävande miljöer, som t.ex. örtrika områden längs bäckar eller andra vattendrag, kärr och småvatten, områden vid källor eller källpåverkad mark, eller strand- och sumpskogar med naturskogskaraktär (SKSFS 7:17).
- Lämna funktionella kantzoner med träd och buskar mot hänsynskrävande miljöer, som bäckar, raviner, myrar och sumpskogar, m.m. (SKSFS 7:21).
- Lämna en kantzon utmed sjöar och vattendrag oplanterad eller planterad med löv (SKSFS 7:22).
- Skörda inte stubbar på blöt-fuktig mark, kraftigt lutande mark (SKSFS 7:27).
- Förhindra körskador som skadar torvmark vid sjöar eller vattendrag (SKSFS 7:28).
- Markbered inte i kantzoner mot sjöar, vattendrag eller våtmarker (SKSFS 7:29).

Indikator på skyddsvärd skog

Arten är inte signalart för skogliga värdekärnor³.

Regional tillämpning

Kunskapen är bristfällig men arten har glesare populationer som delvis är nära utdöende i de södra delarna av utbredningen⁴ (Uppland, Värmland, Dalarna, Gävleborg). Hänsyn är extra viktigt i dessa områden.

Tips på ytterligare åtgärder som gynnar arten

- Återställ dikade sumpskogar (genom att dämna eller täppa igen diken). I vissa fall kan dock omgivningen kring sänkta sjöar eller dikade myrar vara lämplig häckningsmiljö. Större åtgärder behöver planeras noga och kan kräva tillstånd.

Lästips

Artfakta för videsparv. <http://artfakta.artdatabanken.se/taxon/103056> ArtDatabankens webbplats,

Öhrn, B. 1963. Barrskogsfåglar. Norstedts. – Kapitel om videsparven.

³ Genom sitt val av häckningsbiotop (impediment eller impedimentsliknande skogar) förekommer arten ofta i mer naturliga skogsmiljöer och kanske på så vis kan betraktas som en indikator på skoglig värdkärna.

⁴ Arten är med stor sannolikhet utgången i Värmland. Arten har eftersökts på drygt 100 gamla lokaler i landskapet och hittades bara på en lokal, som dock var tom 2014